

The adaptation of perceived collective continuity scale (cultural and historical continuity) into Turkish: A validity and reliability study

Mehmet ELBAN

Firat University, Education Faculty E-mail: melban111@gmail.com

Article Info

Article Type	Research & Theoretical
Received	30.01.2022
Accepted	26.03.2022
DOI	https://doi.org/10.17497/tuhed.1065357
Cite	Elban, M. (2022). The adaptation of perceived collective continuity scale (Cultural and historical continuity) into Turkish: A validity and reliability study. <i>Turkish History Education Journal</i> , 11(1), 44-55 https://doi.org/10.17497/tuhed.1065357
Ethics Declaration	This study was carried out with the approval of the ethics committee of Firat University, dated 23.11.2021 and numbered 23.11.2021-23/3, obtained from the Social and Human Sciences Research Ethics Committee.
Acknowledge	

The adaptation of perceived collective continuity scale (cultural and historical continuity) into Turkish: A validity and reliability study

Mehmet ELBAN

Firat University, Education Faculty E-mail: melban111@gmail.com

Abstract

Cultural and historical continuity is a subject that is discussed in many branches of science from the last periods of the Ottoman Empire to the present. However, to what extent individuals perceive cultural and historical continuity has been ignored in the domestic literature. In order to fill this gap in the literature, the research aims to adapt the perceived collective continuity scale (PCC) developed by Sani et al. (2007) to Turkish. The original form of the scale, which included twelve items, consists of two dimensions: perceived cultural continuity and perceived historical continuity. Exploratory (n=249) and confirmatory factor analyzes (n=295) were conducted on the Turkish version in order to test the validity and reliability. According to the results of the exploratory factor analysis, the total variance explained by the two-factor, 10-items Turkish scale form was found to be 72.48%. The fit indices of the first-level and second-level models related to the two-factor model in the original scale showed that the model was confirmed. In addition, the reliability values of the scale were found at a high level. These results revealed that the Turkish version of the scale shows the two-factor structure in its original form. In conclusion, the current research indicated that the Turkish form of the scale (PCC) is a valid and reliable measurement tool that measures individuals' collective continuity perceptions. It is believed that the scale (PCC) will contribute to future studies in many fields such as history education research, identity research, migration research, and social psychology by filling the gap in the domestic literature.

Keywords: perceived collective continuity, historical continuity, cultural continuity

Introduction

When the known first societies are studied, it is seen that older people were natural teachers for the new generations. Teachers not only teach how to survive, but they also pass on the culture of previous generations. Thus, cultural continuity is ensured (Akeret & Klein, 1991). Nations as a group, like the first societies, have a continuity extending from the past to the future (Sani et al., 2007). Nations' sense of collective continuity becomes stronger when they perceive a threat from out-groups (Smeeke & Verkuyten, 2015). In such a case, differences or "others" (Guvenc, 1998, p.24) come together with a sense of consistency and continuity to form identity (Bilgin, 2007). As can be seen, groups aim for continuity (Assmann, 2001), and collective identity requires continuity (Morley & Robins, 1997; Smith, 2014). This

type of continuity is defined as collective continuity. The two main components of collective continuity are cultural and historical continuity.

Ethnic identities are based on historical memory and common values. While historical memory is related to historical continuity, common values are related to cultural continuity (Smith, 2002; Smith, 2014). Culture is a continuum from the past to the future, but this is not absolute immutability (Guvenc, 2010). Cultures are more or less integrated (Calhoun, 2007). Cultures are the landscape of an endless march (Ülken, 2008). Cultural continuity is the transmission of certain cultural specificity of people living together from the past to the future (Smith, 2002). Another element of collective continuity is collective history. The type of history necessary for the collective continuity of nations is national history (Siromahov et al., 2020). History provides the formation of national identity by revealing the history of nations stretching from the past to the future (Oz, 2008; Turan, 1997). In this context, historical continuity is “a sense of perception continuity between the past and present of a nation” (Obradović, 2018). Thanks to historical continuity, the members of the nation internalize that nation characteristics and values are maintained (Siromahov et al., 2020). Especially in nationalist romantic historiography, the metaphor of "infancy" is used for the roots of the nation's existence. The existence of the nation is explained continuously from the infancy of the nation to the time lived, which is historical continuity (Şimşek, 2017). Extending from the past to the future, in other words, historical continuity presents a document of legitimacy to national states. This document is provided with historiography. Therefore, in the emergence of nation states, historical continuity has been the main subject of history and historiography (Şivgin, 2009). In historiography, the others are written along with the history of the group. Therefore, historical continuity occurs with the group, the history of the group, and “the other” (Obradović, 2018).

After discussing the definition of collective continuity and its sub-dimensions as cultural and historical continuity, it will be necessary to look at related experimental studies. Because how collective continuity is perceived (cultural and historical) and how collective continuity perceptions can be measured is as important as what collective continuity is. In this context, Sani et al.'s (2007) study is of great importance for the relevant literature. As a matter of fact, Sani et al. (2007) propose two dimensions for perceived collective continuity. Accordingly, the first dimension is cultural continuity; It is the perception that the basic values, traditions, and thoughts of a group are transferred from the past to the future through intergenerational transmission. Perceived cultural continuity refers to the perceived continuity of norms and traditions. The second dimension is the perception of historical continuity. The perception of historical continuity is the perception of groups that different events and periods in the group's history are causally interconnected. So much so that different events and periods in the group's history are a consistent story that makes the group a group. Each phase of this consistent story is causally linked. On the other hand, although perceived continuity is divided into cultural and historical, these two dimensions are related to each other.

The structure of the perceived collective continuity, which concerns many branches of science, has led to the study of this subject by different branches of science. For example, when viewed individually, the individual's own past expresses a continuity. As with collective continuity, the sense of self-continuity has also found a place in studies related to marketing strategy (Ju et al., 2016). One of the main problems of historiography is historical continuity

(Breisach, 2012). On the other hand, when it comes to national identity studies, historical continuity is the most discussed issue (Karpát, 2009; Türkdoğan, 2005). The historical continuity in historiography related to national history affects national education policies, educational programs, and textbooks (Šulíková, 2016). For example, in the textbooks for Greek identity, the historical and cultural continuity from the Ancient Age to today's Greece is narrated (Frangoudaki, 1998). Nonetheless, since historical continuity includes others or out-groups (Obradović, 2018), whether narratives about others are peaceful or not becomes an inevitable problem of history education and teaching research (Safran & Ata, 1996). In order to overcome such a situation, inquiry and evidence-based methods and techniques are recommended in history teaching (Smeekes et al., 2017)

As can be seen, perceived collective continuity is an important subject for social psychology, political psychology, history and historiography, immigrant research, educational research, and historical education research. When it comes to history, history education and teaching from the last periods of the Ottoman state to the present day, one of the focal points of major discussions is cultural and historical continuity (Üçyiğit, 1977; Inalcık, 2013, p. 467). However, to what extent individuals perceive historical and cultural continuity has been ignored in the domestic literature until today. Therefore, the lack of a measurement tool that measures the perceived collective continuity (cultural and historical) in the literature in Turkey is seen as an important gap. This research aims to adapt the "Perceived Collective Continuity Scale" developed by Sani et al. (2007) to Turkish in order to contribute to this gap.

Method

The current research aims to test a theoretical model with confirmatory factor analysis. Considering that confirmatory factor analysis is a type of structural equation modeling, it can be said that the research is a correlational type of research (Aksu, Eser, and Güzeller, 2017).

Process

In the process of adapting the PCC scale to Turkish, the necessary permission was obtained from the researcher responsible for developing the scale (Sani et al., 2007). Then, the necessary ethical permission was obtained for the research to be carried out (Firat University Ethics Committee decision dated 23.11.2021 and numbered 23/3). The aforementioned scale was translated into Turkish by five experts (1 Psychological counselor, 2 Turkish language experts, and 2 English Educators). Then, the Turkish form of the scale was translated back into English and sent to the author who developed the scale. After receiving the author's opinions, the Turkish form of the scale was applied to university students. The answering time of the scale lasted for an average of 4 minutes. The data obtained were analyzed using the exploratory (n=249) and confirmatory factor analysis (n=295) of the Turkish version of the scale.

Study Group

The convenience sampling method is the sampling method used in the research. Research participants are students studying at different levels at Turkish state universities. In the current study, the research group consists of two different studies. In the first research group, data were collected for exploratory factor analysis. In the second research group, data were collected for confirmatory factor analysis. The ages of the participants in the exploratory

factor analysis study (n=249) ranged between 18-35 (\bar{x} =22.98). The grade levels of the students participating in the EFA study vary between the preparatory class and doctoral level. (Preparatory class n=1 first class n=29; second class n=28; third class n=67; fourth class n=99; master's n=21; doctoral n=4). Of the participants, 172 (69.1%) were female and 77 (30.9%) were male.

The participants in the confirmatory factor analysis study consisted of university students (n=295) aged between 18-39 (\bar{x} =21.60). The grade levels of the students participating in the CFA study vary between first-class and doctoral levels (First grade n=56; second grade n=42; third grade n=105; fourth grade n=76; master's n=8; PhD n=8). Of the participants in the second research group, 213 (72.2%) were female, and 82 (27.8%) were male.

This study was carried out with the approval of the ethics committee of Firat University, dated 23.11.2021 and numbered 23.11.2021-23/3, obtained from the Social and Human Sciences Research Ethics Committee.

Data Collection Tool

The data collection tool used in the study was the "Perceived Collective Continuity Scale" developed by Sani et al. (2007). The PCC scale, consisting of twelve items, is in seven-point Likert type. There are two reversed items (i6 and i12) in the original scale. However, in the Turkish form of the scale, the reverse item was not used by also taking the author's opinions who developed the scale. In addition, when a small group of participants does not pay attention to these items, the items may appear as a meaningless separate dimension (Schmitt & Stuits, 1985). Cronbach's alpha reliability coefficient was found to be .80 for the whole scale during the development process of the PCC scale. The Cronbach's alpha reliability coefficient for the historical continuity dimension of the scale is .77, and the Cronbach's alpha reliability coefficient for the cultural continuity dimension is .82. The fit indices of the two-factor model of the scale indicate that the model is confirmed (Sani et al., 2007).

Analysis of Data

SPSS 22 was used for exploratory factor analysis in the research. Confirmatory factor analysis of the data was carried out with the AMOS 22 program. In the study, first of all, the structure of the adapted scale was examined with exploratory factor analysis, and then confirmatory factor analysis was performed for model fit in a different sample. For confirmatory factor analysis, $\chi^2/sd < 5$; CFI, NFI and NNFI $\geq .90$; GFI, AGFI $\geq .85$ and RMSEA $\leq .80$ are the accepted critical values (Karagöz, 2019; Schumacker & Lomax, 2004; Kline, 2015). The reliability of the scale was tested by Cronbach's Alpha internal consistency coefficient.

Findings

Under this section, the findings regarding the exploratory and confirmatory factor analysis and reliability of the Perceived Collective Continuity Scale, which was adapted into Turkish, are included.

Exploratory Factor Analysis

In the study, the research group for EFA was selected by the convenience sampling method. In the 2021-2022 academic year, 249 students studying at public universities participated in the research. Exploratory factor analysis was performed with the Principal Axis Factoring method on the data obtained from 249 students. In the first analysis, a two-factor structure was obtained as in the original scale. However, the tenth item on the scale states that "The main events in Turkish history are part of an unbroken stream " (Factor loads: .629 and .554), and the twelfth item "There is a continuity between different ages of Turkish history." (Factor loadings: .573 and 582) were loaded into both factors. Since there was not enough difference between the factor loads, it was decided to remove the items from the scale (Seçer, 2015). After removing the cross-loaded items, the analysis was repeated. As a result of the analysis, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) was found to be .93. This value indicates that the sample size is strong. According to the significant Barlett's test result [$\chi^2 = 1706.330$; $p = .000 < 0.001$] the data were multi-normally distributed (Seçer, 2015). The rates of variance regarding the PCC scale are presented in Table 1.

Table 1

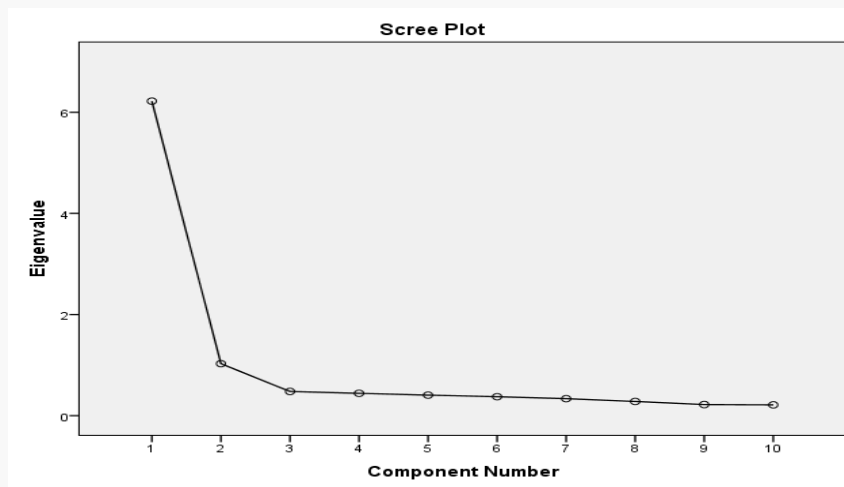
Explained Total Variance Rates

Factors	Eigenvalue	Variance (%)	Cumulative Variance (%)
Perceived Historical Continuity	6,220	62,20	62,20
Perceived Cultural Continuity	1,028	10,28	72,48

As seen in Table 1, the variance explained by the first factor (Perceived historical continuity) with an eigenvalue of 6,220 was 62.20%; the variance rate explained by the second factor (Perceived cultural continuity) with an eigenvalue of 1.028 was 10.28%. The explained total variance for the ten-item scale (See Appendix) was found to be 72.48%. Considering the explained total variance, it can be thought that the factor structure of the scale is strong. Thus, sub-factors with eigenvalues above 1 and explained variance values above 5% were obtained (Seçer, 2015; Büyüköztürk, 2012). The scree plot indicating the two-factor structure of the PCC scale is presented in Figure 1.

Figure 1

Scree Plot Related to the Factor Structure of the Perceived Collective Continuity Scale

According to Figure 1, the scree plot indicated a horizontal line after the third factor. This supports that the scale has a two-factor structure. The factor loads of the items obtained in the scale are presented below in Table 2.

Table 2

Item Factor Loads (The PCC Scale)

Item	n	Factor Load	Mean	Sd
1	249	.78	6,03	1,15
2	249	.76	6,08	1,08
3	249	.80	5,35	1,34
4	249	.75	5,81	1,24
5	249	.77	4,93	1,52
6	249	.82	5,92	1,31
7	249	.80	5,59	1,50
8	249	.80	5,83	1,23
9	249	.82	5,39	1,38
10	249	.79	5,11	1,49

According to Table 2, the lowest factor load in the scale was .75, and the highest factor load was .82. The obtained values indicate that the factor loadings of the scale items are strong. Finally, the data obtained from the exploratory factor analysis indicate that the two-factor structure of the Perceived Collective Continuity Scale is provided in the Turkish version. The first item "Turkish people have passed on their traditions across different generations", which was included in the dimension of cultural continuity at the original scale, was included in the dimension of perceived historical continuity in Turkish culture. In addition, in the exploratory factor analysis study, the Cronbach's alpha value for the internal consistency coefficient was found to be .91 for the whole scale, .90 for the perceived historical continuity dimension, and .90 for the perceived cultural continuity dimension (n=249). These results indicate that the reliability of the scale is high (see Seçer, 2015). In addition, communality values of the items in the scale are presented in Table 3.

Table 3

Communality Values for the PCC Scale Items

Item	Communality Values
1	.74
2	.76
3	.69
4	.67
5	.74
6	.69
7	.65
8	.72
9	.80
10	.79

In Table 3, it is seen that the communality values of the scale items ranged between .65 and .80. According to these values, the communality values of each item are at a good level (>.10) (Seçer, 2015).

Confirmatory Factor Analysis

Confirmatory factor analysis was performed with a different sample (n=295) to confirm the ten-item two-factor model of the PCC scale. First, skewness and kurtosis values for univariate normality and the value of the critical ratio (CR) for multivariate normality were examined. The skewness values of the scale items ranged from -1.074 to -.130, and the kurtosis values ranged from -.569 to .817. These values indicate that the univariate normality assumption is met (Tabachnick & Fidell, 2013; Seçer, 2015). On the other hand, according to the critical ratio value of the data (c.r.=8.419), it can be said that multivariate normality is not problematic (Kline, 2015; Karagöz, 2019). According to the confirmatory factor analysis performed after testing the necessary assumptions, the fit index values of the two-factor measurement model in the original scale have good fit values, except for the RMSEA value (.93). Then, according to the modification indices, between the error variances of the first and second items in the dimension of perceived historical continuity were made a modification. After the modification, it was determined that the RMSEA had a good fit value. The fit index values obtained as a result of confirmatory factor analysis are presented in Table 4.

Table 4

The Goodness of fit values for the PCC Scale

	χ^2/sd	CFI	NFI	NNFI	GFI	AGFI	RMSEA
The first model	3,54	.97	.95	.96	.93	.88	.09
The modified Model	2,09	.99	.97	.98	.96	.93	.06
The Second-Order CFA	2,09	.99	.97	.98	.96	.93	.06

In Table 4, the goodness of fit values obtained as a result of the modified first and second-order confirmatory factor analysis of the PCC scale ($\chi^2/df=2.09$; $CFI=.99$; $NFI=.97$; $NNFI=.98$; $GFI=.96$; $AGFI=.93$; $RMSEA=.06$) indicate that the scale items fitted with tested model of the scale (Karagöz, 2019; Schumacker & Lomax, 2004; Kline, 2015). The relationships between the first and second-order models and the factors of the scale are presented in Figure 2.

Figure 2

The First and Second-Order Confirmatory Factor Analysis Path Diagram for the PCC Scale

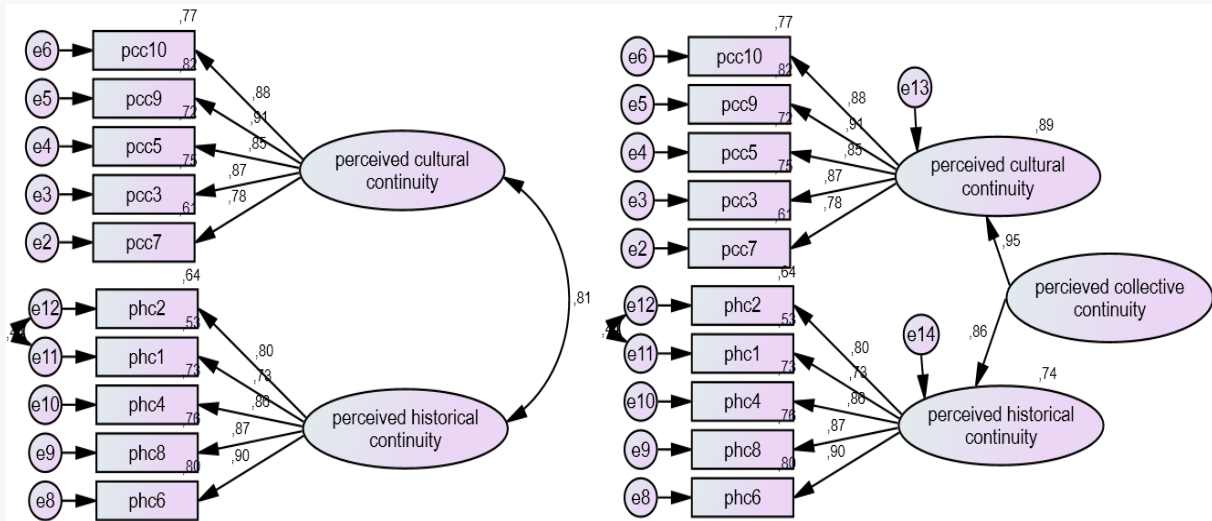

Figure 2 indicates first and second-order CFA results. When the figure is examined, it is seen that the standardized factor loads of the items under each conceptual variable ranged between .73 and .94. Since the goodness-of-fit values of both models are acceptable, the first and second-order models of the PCC scale can be preferred. In addition, in the confirmatory factor analysis study, the Cronbach's alpha value for the internal consistency coefficient was found to be .95 for the whole scale, .92 for the dimension of perceived historical continuity, and .93 for the dimension of perceived cultural continuity (n=295). According to these results, the PCC scale has a high level of reliability (Seçer, 2015).

Conclusion

In the current study, the two-factor model (cultural and historical continuity) of the perceived collective continuity scale developed by Sani et al.(2007) was confirmed in the Turkish form of the scale. This result indicates that the original scale model is confirmed in terms of Turkish culture. In addition, the second-order factor structure of the scale also has good fit values. The concepts of perceived collective continuity (cultural and historical) in the present study are explained. After the concepts were explained, the PCC scale was adapted to Turkish, and the psychometric properties of the scale were analyzed. First of all, the Turkish translation of the PCC scale was made, and then the validity and reliability studies of the scale were carried out through the collected data. The results of the exploratory and confirmatory factor analysis fitted the model of two different dimensions obtained by Sani et al. (2007), who developed the original scale. Accordingly, the scale consists of two dimensions: perceived cultural continuity and perceived historical continuity. Similarly, Chesterman et al. (2021) obtained a two-dimensional model in the French adaptation of the PCC scale. In the current study, a high level of reliability was provided for the Turkish form of the scale. Ultimately, the current research has revealed that the Turkish version of the scale is a valid and reliable measurement tool that measures individuals' perceptions of cultural and historical continuity.

The PCC scale, which has been proven to be valid and reliable in Turkish culture, is capable of opening the door to many new researches in different disciplines. Because perceived collective continuity has been a topic that keeps up to date in many fields such as historiography, textbook research, identity studies, and social psychology. Especially historical

continuity is a subject that has been discussed from the last century of the Ottoman Empire to the present day. For example, Fuad Köprülü and Ziya Gökalp have built the center of their studies on cultural and historical continuity (Cihan, 2014). So much so that this topic has never been out of date (Üçyiğit, 1977; Danişmend, 1983; Inalcık, 2013; Inalcık, 2014). In addition, relations between perceived historical and cultural continuity and national identity, social essentialism, and identity fusion have been revealed (Siromahov et al., 2020). The relationships between historical continuity and attitudes towards immigration (Jetten & Wohl, 2012; Maoulida et al., 2021), identity protection behaviors (Jetten & Hutchison, 2011), and identity threat perceptions (Roth et al., 2017) were studied. In educational research, historical continuity is a subject studied in textbook research (Šulíková, 2016). Therefore, it is thought that the PCC scale will create opportunities for new studies of various disciplines in Turkey.

Conflict of Interest Statement: The author declares that there are no conflicts of interest.

References

- Akeret, R. U. ve Klein, D. M. (1991). *Family tales, family wisdom: How to gather the stories of a lifetime and share them with your family*. William Morrow & Company.
- Aksu, G., Eser, M. T. ve Güzeller, C. O. (2017). *Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile yapısal eşitlik modeli uygulamaları*. Ankara: Detay.
- Assmann, J. (2001). *Kültürel bellek. Eski yüksek kültürlerde yazı, hatırlama ve politik kimlik*. (A. Tekin, Çev.). İstanbul: Ayrıntı.
- Bilgin, N. (2007). *Kimlik inşası*. Ankara: Aşina.
- Breisach, E. (2012). *Tarihyazımı*. (H. Kocaoluk, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Calhoun, C. (2007). *Milliyetçilik*. (B. Sütçüoğlu, Çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Chesterman, A., Rateau, P., Castro, P., Parant, A., Eonnet, M., Steenkeste, A., & Causse, E. (2021). An exploration of the perceived collective continuity scale in reference to national and regional groups: An issue of history versus culture. *TPM: Testing, Psychometrics, Methodology in Applied Psychology*, 28(2). 10.4473/TPM28.2.2
- Cihan, C. (2014). Fuad Köprülü ve Türk tarihinde kökenler; süreklilik, dış tesir ve hususi tekâmül. *Electronic Turkish Studies*, 9(7), 233-259.
- Danişmend, İ.H. (1983). *Türklük meseleleri*. İstanbul: İstanbul.
- Frangoudaki, A. (1998). Tarih ders kitaplarında ulusal “ben” ve ulusal “öteki”. A. Berktaş, H. C. Tuncer (Edt.), *Tarih Eğitimi ve Tarihte Öteki* (s. 96-105). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt.
- Güvenç, B. (1998). Tarih perspektifte kimlik sorunu özdeşimlerini belirleyen bazı etkenler. A. Berktaş, H. C. Tuncer (Edt.), *Tarih Eğitimi ve Tarihte Öteki* (s. 23-29). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt.
- Güvenç, B. (2010). *Türk kimliği-kültür tarihinin kaynakları*. İstanbul: Boyut.
- Inalcık, H. (2013). Türkiye’de modern tarihçiliğin kurucuları. V. Engin, A. Şimşek (Ed.). *Türkiye’de Tarih Yazımı* (s.179-196). İstanbul: Yeditepe.

- İnalçık, H. (2014). *Türklük Müslümanlık ve Osmanlı mirası*. İstanbul: Kırmızı.
- Jetten, J. ve Hutchison, P. (2011). When groups have a lot to lose: Historical continuity enhances resistance to a merger. *European Journal of Social Psychology*, 41(3), 335-343.
- Jetten, J. ve Wohl, M. J. (2012). The past as a determinant of the present: Historical continuity, collective angst, and opposition to immigration. *European Journal of Social Psychology*, 42(4), 442-450.
- Ju, I., Kim, J., Chang, M. J. ve Bluck, S. (2016). Nostalgic marketing, perceived self-continuity, and consumer decisions. *Management Decision*. 54(8), 2063-2083.10.1108/MD-11-2015-0501
- Karagöz, Y. (2019). *SPSS AMOS meta uygulamalı istatistiksel analizler*. Ankara: Nobel
- Karpat, K. (2009). *Osmanlı'dan günümüze kimlik ve ideoloji* (G. Ayas, Çev.). İstanbul: Timaş.
- Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: Guilford.
- Maoulida, H., Tavani, J. L. ve Urdapilleta, I. (2021). When past group events and identities define the present: Effect of perceived collective continuity on defensive behaviors of the French in-group. *Journal of Pacific Rim Psychology*, 15, 1-14. 10.1177/18344909211005474
- Morley, D. ve Robins, K. (1997). *Kimlik mekânları*. (E. Zeybekoğlu, Çev.). İstanbul: Ayrıntı.
- Obradović, S. (2018). *Continuity in times of change: the role of power, history and national identity in the process of supranational integration*. (Unpublished Doctoral dissertation). The London School of Economics and Political Science (LSE)).
- Öz, M. (2008). Tarih perspektifinden Türk kimliği üzerine bazı düşünceler. *Türkiyat Araştırmaları*, 5(8), 219-226.
- Roth, J., Huber, M., Juenger, A. ve Liu, J. H. (2017). It's about valence: Historical continuity or historical discontinuity as a threat to social identity. *Journal of Social and Political Psychology*, 5(2), 320-341.
- Safran, M. ve Ata, B. (1996). Barışçı tarih öğretimi üzerine çalışmalar; Türkiye'de tarih ders kitaplarında Yunanlılara ilişkin kullanılan dil ve Yunanlılara ilişkin öğrenci görüşleri. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 11-26
- Sani, F., Bove, M., Herrera, M., Manna, C., Cossa, T., Miao, X. ve Zhou, Y. (2007). Perceived collective continuity: Seeing groups as entities that move through time. *European Journal of Social Psychology*, 37(6), 1118-1134.
- Schmitt, N. ve Stuits, D. M. (1985). Factors defined by negatively keyed items: The result of careless respondents? *Applied Psychological Measurement*, 9(4), 367-373. <https://doi.org/10.1177/014662168500900405>
- Schumacker, R.E. ve Lomax, R. G. (2004). *A beginner's guide to structural equation modelling*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Seçer, İ. (2015). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci*. Ankara: Anı.

- Siromahov, M., Buhrmester, M. ve McKay, R. (2020). Beliefs in national continuity are related to essentialist thinking and to perceptions of the nation as a family. *Nations and Nationalism*, 26(4), 845-863. 10.1111/nana.12640
- Smeekes, A. ve Verkuyten, M. (2015). The presence of the past: Identity continuity and group dynamics. *European Review of Social Psychology*, 26(1), 162-202. <http://dx.doi.org/10.1080/10463283.2015.1112653>
- Smeekes, A., McKeown, S. ve Psaltis, C. (2017). Endorsing narratives under threat: Maintaining perceived collective continuity through the protective power of ingroup narratives in Northern Ireland and Cyprus. *Journal of Social and Political Psychology*, 5(2), 282-300. 10.5964/jspp.v5i2.682
- Smith, A. D. (2002). *Ulusların etnik kökeni* (S. Bayramoğlu ve H. Kendir, Çev.). Ankara: Dost.
- Smith, A.D. (2014). *Millî kimlik* (B. S. Şener, Çev.). İstanbul: İletişim.
- Šulíková, J. (2016). Unintended revelations in history textbooks: The precarious authenticity and historical continuity of the Slovak nation. *Journal of Social Science Education*, 15(3), 26-39.
- Şıvgın, H. (2009). Ulusal tarih eğitiminin kimlik gelişimindeki önemi. *Akademik Bakış*, 2(4), 35-52.
- Şimşek, A. (2017). Türkiye’de millî tarihin inşası. A. Şimşek ve A. Satan (Edt.), *Millî Tarihin İnşası* (s.9-23): İstanbul: YazıGen.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. United States: Pearson Education
- Turan, Ş. (1997). Milliyetçilik anlayışında tarih yazıcılığının önemi. I. *Ulusal Tarih Kongresi-Tarih ve Milliyetçilik Bildiriler* (s.143-149). Mersin: Mersin Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi.
- Türkdoğan, O. (2005). *Türk ulus-devlet kimliği*. İstanbul: IQ Kültür Sanat.
- Üçyiğit, E. (1977). Okullarımızda tarih öğretimi. *Felsefe Kurumu Seminerleri* (s.269-275). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Ülken, H. Z. (2008). *Millet ve tarih şuuru*. Türkiye İş Bankası.

Appendix

Aşağıdaki ifadelere katılım düzeyinizi 1 ile 7 arasında puanlayınız.	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Ne katılıyorum ne de katılmıyorum	Biraz katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Türk halkı geleneklerini farklı nesiller boyunca aktarmıştır.	1	2	3	4	5	6	7
2. Türk tarihi geçmişten günümüze birbirine bağlı olaylar dizisidir.	1	2	3	4	5	6	7
3. Türk halkının ortak değerleri, inançları ve tutumları zaman geçse de korunmuştur.	1	2	3	4	5	6	7
4. Geçmişten günümüze Türk tarihinin tüm önemli dönemleri birbiri ile bağlantılıdır.	1	2	3	4	5	6	7
5. Türkler tarih boyunca eğilimlerini ve düşünce tarzlarını korumuşlardır.	1	2	3	4	5	6	7
6. Türk tarihinin dünü, bugünü ve geleceği arasında bağlantı vardır.	1	2	3	4	5	6	7
7. Türkler daima kendine özgü gelenek ve inançlarıyla tanınacaklardır.	1	2	3	4	5	6	7
8. Türk tarihindeki farklı olaylar arasında nedensel bağlantılar vardır.	1	2	3	4	5	6	7
9. Türkler tarih boyunca gelenek ve göreneklerini korumuştur.	1	2	3	4	5	6	7
10. Türk halkı değerlerini zamana karşı korumuştur.	1	2	3	4	5	6	7

Factors:*Perceived Historical Continuity*

1., 2., 4., 6., and 8.

Perceived Cultural Continuity

3., 5., 7., 9., and 10.

This page left blank...

Algılanan kolektif süreklilik ölçeğinin (kültürel ve tarihsel süreklilik) Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması

Mehmet ELBAN

Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi E-posta: melban111@gmail.com

Makale Bilgisi

Makale Türü	Araştırma & İnceleme
Geliş Tarihi	30.01.2022
Kabul Tarihi	26.03.2022
DOI Numarası	https://doi.org/10.17497/tuhed.1065357
Kaynak Göster	Elban, M. (2022). Algılanan kolektif süreklilik ölçeğinin (Kültürel ve tarihsel süreklilik) Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. <i>Turkish History Education Journal</i> , 11(1), 44-55. https://doi.org/10.17497/tuhed.1065357
Etik Beyannamesi	Bu çalışma, Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan alınan, 23.11.2021 tarih ve 23.11.2021-23/3 sayı numaralı etik kurul onayı ile yürütülmüştür.
Bilgi Notu	

Algılanan kolektif süreklilik ölçeğinin (Kültürel ve tarihsel süreklilik) Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması

Mehmet ELBAN

Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi E-posta: melban111@gmail.com

Öz

Osmanlı Devletinin son dönemlerinden günümüze kadar kültürel ve tarihsel süreklilik pek çok bilim dalında tartışılan bir konudur. Ancak, yurtiçi yazında bireylerin kültürel ve tarihsel sürekliliği ne düzeyde algıladıkları göz ardı edilmiştir. Mevcut araştırma literatürdeki bu boşluğa katkı sağlamak amacıyla Sani vd. (2007) tarafından geliştirilen Algılanan Kolektif Süreklilik Ölçeğini (AKSÖ) Türkçe'ye uyarlamayı amaçlamıştır. On iki sorudan oluşan ölçeğin orijinal formu, algılanan kültürel süreklilik ve algılanan tarihsel süreklilik olmak üzere iki boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe formunun geçerliği ve güvenilirliğini test etmek amacıyla ölçeğin Türkçe formuna açımlayıcı (n=249) ve doğrulayıcı faktör analizi (n=295) yapılmıştır. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucuna göre iki faktörlü 10 maddelik Türkçe ölçek formunun açıkladığı toplam varyans miktarı %72,48 olarak bulgulanmıştır. Ölçeğin orijinalindeki iki faktörlü modele ilişkin birinci düzey ve ikinci düzey modelin uyum indeksleri modelin doğrulandığını göstermiştir. Ayrıca ölçeğin güvenilirlik değerleri yüksek düzeyde bulunmuştur. Bu sonuçlar ölçeğin Türkçe formunun orijinal formundaki iki faktörlü yapıyı gösterdiğini ortaya koymuştur. Nihayetinde mevcut araştırma, ölçeğin (AKSÖ) Türkçe formunun bireylerin kolektif süreklilik algılarını ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir. Ölçeğin (AKSÖ) yurtiçi alan yazındaki boşluğu gidererek tarih eğitimi araştırmaları, kimlik araştırmaları, göç araştırmaları ve sosyal psikoloji gibi pek çok alanda yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Algılanan kolektif süreklilik, tarihsel süreklilik, kültürel süreklilik

Giriş

İlk toplumlar incelendiğinde yaşlıların yeni nesiller için doğal bir öğretmen olduğu görülür. Öğretmenler sadece hayatta kalabilmenin yolunu öğretmezler. Aynı zamanda önceki nesillerin kültürünü de aktarırlar. Böylelikle kültürel süreklilik sağlanır (Akeret ve Klein, 1991). İlk toplumlar gibi bir grup olarak milletler de geçmişten geleceğe uzanan bir sürekliliğe sahiptir (Sani vd., 2007). Dış gruplardan bir tehdit algılandığında milletlerin kolektif süreklilik duygusu daha da güçlenir (Smeeke ve Verkuyten, 2015). Böylesi bir durumda farklılıklar ya da ötekiler

(Güvenç, 1998, s.24), tutarlılık ve süreklilik duygusu ile bir araya gelerek kimliği oluşturur (Bilgin, 2007). Görüleceği üzere gruplar, sürekliliği hedefler (Assmann, 2001) ve kolektif kimlik süreklilik gerektirir (Morley ve Robins, 1997; Smith, 2014). Bu tür süreklilik ise kolektif sürekliliktir. Kolektif sürekliliğin iki temel bileşeni ise kültürel ve tarihsel sürekliliktir.

Etnik kimliklerin temelinde tarihsel bellek ve ortak değerler vardır. Tarihsel bellek tarihsel süreklilikle, ortak değerler ise kültürel süreklilikle ilişkilidir (Smith, 2002; Smith, 2014). Kültür, geçmişten geleceğe bir sürekliliktir. Ancak bu mutlak bir değişmezlik değildir (Güvenç, 2010). Kültürler, az çok bütünleşiktir (Calhoun, 2007). Kültürler sonu olmayan bir yürüyüşün manzarasıdır (Ülken, 2008). Kültürel süreklilik ise birlikte yaşayan insanların belirli bir kültürel özgüllüğünü geçmişten geleceğe aktarmalarıdır (Smith, 2002). Kolektif sürekliliğin diğer bir unsuru kolektif tarihtir. Milletlerin kolektif sürekliliği için gerekli olan tarih türü ise millî tarihtir (Siromahov vd., 2020). Tarih, milletlerin geçmişten geleceğe uzanan tarihini ortaya koyarak millî kimliğin oluşumunu sağlar (Öz, 2008; Turan, 1997). Bu bağlamda tarihsel süreklilik, “Bir ulusun geçmiş ve bugünü arasında algılanan süreklilik duygusudur” (Obradović, 2018). Tarihsel süreklilik sayesinde milletin üyeleri milletin özelliklerinin, değerlerinin koruduğunu içselleştirir (Siromahov vd., 2020). Özellikle milliyetçi romantik tarih yazımında milletin varlığının kökleri için “bebeklik” metaforu kullanılır. Milletin varlığı milletin bebeklik döneminde yaşanan zamana kadar kesintisiz anlatılır ki bu tarihsel sürekliliktir (Şimşek, 2017). Geçmişten geleceğe uzanma başka bir ifadeyle tarihsel süreklilik millî devletlere bir meşruiyet belgesi sunar. Bu belge tarihyazımıyla sağlanır. Dolayısıyla millî devletlerin ortaya çıkışında tarihsel süreklilik, tarih ve tarih yazıcılığının temel konusu olmuştur (Şıvgın, 2009). Tarihyazımında grubun tarihiyle birlikte ötekiler de yazılır. Dolayısıyla tarihsel süreklilik grup, grubun tarihi ve ötekiyle birlikte gerçekleşir (Obradović, 2018).

Kolektif sürekliliğin, onun alt boyutları kültürel ve tarihsel sürekliliğin ne olduğu tartışıldıktan sonra uygulamalı çalışmalara bakmak gerekecektir. Çünkü kolektif sürekliliğin nasıl algılandığı (kültürel ve tarihsel) ve kolektif süreklilik algılarının nasıl ölçülebileceği kolektif sürekliliğin ne olduğu kadar önemlidir. Bu bağlamda Sani vd.’nin (2007) çalışması ilgili literatür için büyük bir önem taşır. Nitekim Sani vd. (2007) algılanan kolektif süreklilik için iki boyut önermektedir. Buna göre ilk boyut kültürel süreklilik; bir grubun temel değerlerinin, geleneklerinin, düşüncelerinin nesiller arası aktarımla geçmişten geleceğe aktarıldığına ilişkin algısıdır. Algılanan kültürel süreklilik normların ve geleneklerin algılanan sürekliliğini ifade eder. İkinci boyut tarihsel süreklilik algısıdır. Tarihsel süreklilik algısı, grupların grup tarihindeki farklı olayların ve dönemlerin nedensel olarak birbirine bağlı olduğuna ilişkin algısıdır. Öyle ki grubun tarihindeki farklı olaylar ve dönemler grubu grup yapan tutarlı bir hikâyedir. Bu tutarlı hikâyenin her evresi nedensel olarak birbirine bağlıdır. Öte yandan algılanan süreklilik kültürel ve tarihsel olarak ikiye ayrılrsa da bu iki boyut birbirleriyle ilişkilidir.

Algılanan kolektif sürekliliğin pek çok bilim dalını ilgilendiren yapısı, bu konunun farklı bilim dallarınca çalışılmasına neden olmuştur. Örneğin bireysel olarak bakıldığında da bireyin kendi geçmişi bir sürekliliği ifade eder. Kolektif süreklilikte olduğu gibi öz süreklilik duygusu da pazarlama stratejisine ilişkin çalışmalarda yer bulmuştur (Ju vd., 2016). Tarihyazımının da temel problemlerinde biri tarihsel sürekliliktir (Breisach, 2012). Diğer taraftan millî kimlik araştırmaları söz konusu olduğunda tarihsel süreklilik en çok tartışılan konu olur (Karpas, 2009; Türkoğan, 2005). Milli tarihe ilişkin tarihyazımında tarihsel süreklilik millî eğitim politikalarını, öğretim programlarını ve ders kitaplarını etkilemektedir (Šulíková, 2016). Örneğin Yunan kimliği için ders kitaplarında Antikçağdan bugünün Yunanistan’ına uzanan tarihsel ve kültürel süreklilik anlatılmaktadır (Frangoudaki, 1998). Yine tarihsel süreklilik beraberinde ötekileri ya

da dış grupları (Obradović, 2018) içerdiğinden ötekilere ilişkin anlatıların barışçı olup olmaması tarih eğitimi ve öğretimi araştırmalarının kaçınılmaz bir problemi hâline gelir (Safran ve Ata, 1996). Böylesi bir durumun üstesinden gelebilmek için tarih öğretiminde sorgulayıcı ve kanıt temelli yöntem ve teknik tavsiye edilir (Smeekes vd., 2017).

Görüleceği üzere algılanan kolektif süreklilik sosyal psikoloji, politik psikoloji, tarih ve tarihyazımı, göçmen araştırmaları, eğitim araştırmaları ve tarih eğitimi araştırmaları için önemli bir konudur. Osmanlı devletinin son dönemlerinden günümüze kadar tarih, tarih eğitimi ve öğretimi söz konusu edildiğinde büyük tartışmaların odak noktalarından biri kültürel ve tarihsel süreklilik olur (Üçyiğit, 1977; İnalçık, 2013, s. 467). Fakat günümüze kadar bireylerin tarihsel ve kültürel sürekliliği ne düzeyde algıladıkları yurtiçi yazında sürekli göz ardı edilmiştir. Dolayısıyla Türkiye’de alanyazında algılanan kolektif sürekliliği (kültürel ve tarihsel) ölçen bir ölçme aracının olmaması önemli bir boşluk olarak görülmektedir. Bu araştırma söz konusu boşluğa katkı sağlamak için Sani vd. (2007) tarafından geliştirilen “Algılanan Kolektif Süreklilik Ölçeğini” Türkçeye uyarlamayı amaçlamaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Mevcut araştırma kuramsal bir modelin doğrulayıcı faktör analizi ile sınanmasını amaçlamaktadır. Doğrulayıcı faktör analizinin yapısal eşitlik modellerinin bir türü olduğu düşünüldüğünde araştırmanın korelasyonel türde bir araştırma olduğu söylenebilir (Aksu, Eser ve Güzeller, 2017).

İşlem

AKSÖ’nün Türkçeye uyarlama sürecinde öncelikle ölçeği geliştiren sorumlu araştırmacıdan gerekli izin alınmıştır (Sani vd., 2007). Daha sonra araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için gerekli etik izni alınmıştır (Fırat Üniversitesi Etik Kurulu 23.11.2021 tarihli ve 23/3 numaralı karar). Sözü edilen ölçeğin 5 uzman (1 Psikolojik danışman, 2 Türk dili uzmanı ve 2 İngilizce Eğitimcisi) tarafından Türkçeye çevirisi yapılmıştır. Daha sonra ölçeğin Türkçe formu tekrar İngilizceye çevrilerek ölçeği geliştiren yazara gönderilmiştir. Yazarın görüşleri alındıktan sonra ölçeğin Türkçe formu üniversite öğrencilerine uygulanmıştır. Ölçeğin cevaplama süresi ortalama 4 dakika sürmüştür. Elde edilen veriler ile ölçeğin Türkçe formuna açımlayıcı (n=249) ve doğrulayıcı faktör analizi (n=295) yapılmıştır.

Çalışma Grubu

Kolayda örneklem yöntemi, araştırmada kullanılan örneklem yöntemidir. Araştırma katılımcıları devlet üniversitelerinde farklı düzeylerde öğrenim gören öğrencilerdir. Mevcut çalışmada araştırma grubu iki farklı araştırmadan oluşmaktadır. İlk araştırma grubunda açımlayıcı faktör analizi için veriler toplanmıştır. İkinci araştırma grubunda ise doğrulayıcı faktör analizi için veriler toplanmıştır. Açımlayıcı faktör analizi araştırma grubunda yer alan katılımcıların yaşları 18-35 (\bar{x} =22,98) arasında değişmektedir (n=249). AFA uygulamasına katılan öğrencilerin sınıf düzeyleri hazırlık sınıfı ve doktora düzeyi arasında değişmektedir (Hazırlık sınıfı n=1 birinci sınıf n=29; ikinci sınıf n=28; üçüncü sınıf n=67; dördüncü sınıf n=99; yüksek lisans n=21; doktora n=4). Katılımcıların 172’si (% 69,1) kadın ve 77’si (% 30,9) erkektir.

Doğrulayıcı faktör analizi araştırma grubunda yer alan katılımcılar, yaşları 18-39 (\bar{x} =21,60) arasında değişen üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır (n=295). DFA uygulamasına katılan öğrencilerin sınıf düzeyleri birinci sınıf ve doktora düzeyi arasında değişmektedir (Birinci sınıf n=56; ikinci sınıf n=42; üçüncü sınıf n=105; dördüncü sınıf n=76; yüksek lisans n=8; doktora n=8). İkinci araştırma grubundaki katılımcıların 213'ü (% 72,2) kadın ve 82'si (% 27,8) erkektir.

Bu çalışma, Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan alınan, 23.11.2021 tarih ve 23.11.2021-23/3 sayı numaralı etik kurul onayı ile yürütülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı Sani vd. (2007) tarafından geliştirilen Algılanan Kolektif Süreklilik Ölçeğidir. On iki maddeden oluşan AKSÖ, yedili likert türündedir. Orijinal ölçekte iki ters madde (m6 ve m12) bulunmaktadır. Ancak, ölçeğin Türkçe formunda ölçeği geliştiren yazarın da görüşleri alınarak ters madde kullanılmamıştır. Ayrıca küçük bir katılımcı kitlesi bu maddelere dikkat etmediğinde maddeler anlamsız ayrı bir boyut olarak ortaya çıkabilmektedir (Schmitt ve Stuits, 1985). AKSÖ'nün geliştirme sürecinde ölçeğin tümü için Cronbach's alpha güvenilirlik katsayısı .80 bulunmuştur. Ölçeğin tarihsel süreklilik boyutu için Cronbach's alpha güvenilirlik katsayısı, .77, kültürel süreklilik boyutu için Cronbach's alpha güvenilirlik katsayısı .82'dir. Ölçeğin iki faktörlü modelinin uyum indeksleri modelin doğrulandığını göstermiştir (Sani vd., 2007).

Verilerin Analizi

Araştırmada, açımlayıcı faktör analizi için SPSS 22 kullanılmıştır. Verilerin doğrulayıcı faktör analizi ise AMOS 22 programı ile yapılmıştır. Araştırmada öncelikle uyarlaması yapılan ölçeğin yapısına açımlayıcı faktör analizi ile bakılmış, ardından ayrı bir örneklem grubunda model uyumu için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi için $\chi^2/sd < 5$; CFI, NFI ve NNFI $\geq .90$; GFI, AGFI $\geq .85$ ve RMSEA $\leq .80$ kabul edilen kritik değerlerdir (Karagöz, 2019; Schumacker ve Lomax, 2004; Kline, 2015). Ölçeğin güvenilirliği, Cronbach Alpa iç tutarlılık katsayısı ile sınanmıştır.

Bulgular

Bu başlık altında Türkçeye uyarlaması yapılan Algılanan Kolektif Süreklilik Ölçeğinin açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile güvenilirliğine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Açımlayıcı Faktör Analizi

Araştırmada AFA için araştırma grubu kolayda örneklem yöntemi ile seçilmiştir. 2021-2022 eğitim-öğretim döneminde devlet üniversitelerinde öğrenim gören 249 öğrenci araştırmaya katılmıştır. 249 öğrenciden elde edilen verilere Temel Eksen Faktörleşme yöntemi (Principal Axis Factoring) ile açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Yapılan ilk analizde ölçeğin orijinalinde olduğu gibi iki faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Ancak ölçekteki onuncu madde "Türk tarihindeki temel olaylar 'kesintisiz bir akışın' parçasıdır." (Faktör yükleri: .629 ve .554) ve on ikinci madde "Türk tarihinin farklı çağları arasında bir süreklilik vardır." (Faktör yükleri: .573 ve .582) her iki faktörde yer almıştır. Faktör yükleri arasında yeterli fark olmadığı için maddelerin ölçekten çıkarılmasına karar verilmiştir (Seçer, 2015). Binişik maddeler çıkarıldıktan sonra analiz tekrar edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) .93 olarak

bulunmuştur. Bu değer örneklem büyüklüğünün güçlü olduğunu göstermektedir. Anlamlı bulunan Barlett's testi sonucuna göre [$\chi^2 = 1706.330$; $p = .000 < 0.001$] veriler çoklu normal dağılmıştır (Seçer, 2015). AKSÖ'ye ilişkin varyans oranları Tablo 1.'de sunulmuştur.

Tablo 1

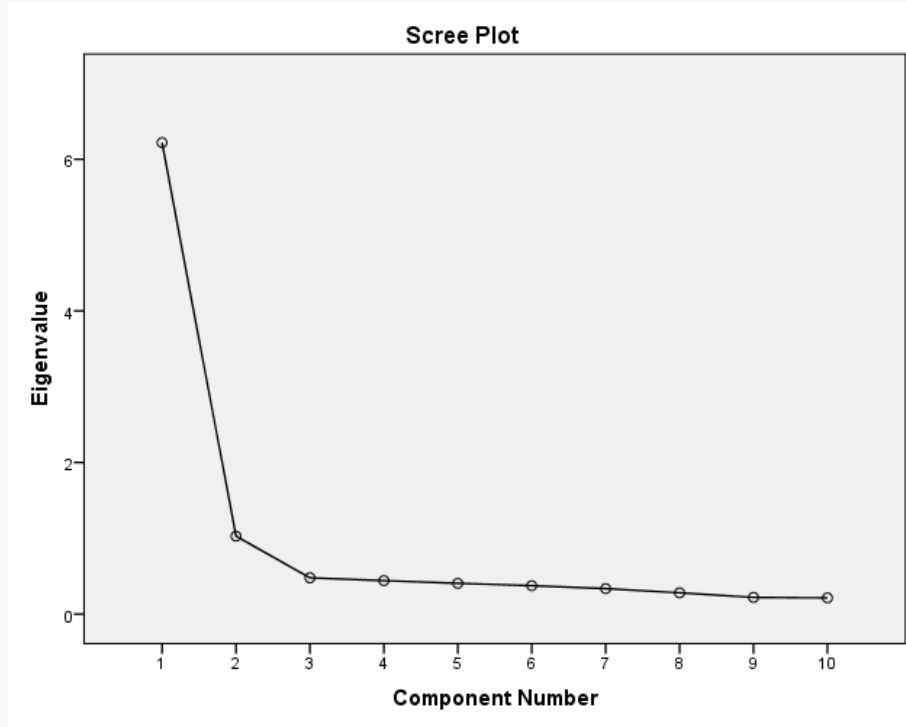
AKSÖ Açıklanan Varyans Oranları

Faktörler	Özdeğer	Varyans (%)	Yığılmalı Varyans (%)
Algılanan Tarihsel Süreklilik	6,220	62,20	62,20
Algılanan Kültürel Süreklilik	1,028	10,28	72,48

Tablo 1'de görüldüğü gibi, öz değeri 6,220 olan birinci faktörün (Algılanan tarihsel süreklilik) açıkladığı varyans oranı % 62,20; öz değeri 1,028 olan ikinci faktörün (Algılanan kültürel süreklilik) açıkladığı varyans oranı % 10,28'dir. On maddeden oluşan ölçeğin (Bkz. Ek) açıklanan toplam varyans miktarı % 72,48 olarak bulgulanmıştır. Açıklanan toplam varyans göz önünde bulundurulduğunda, ölçeğin faktör yapısının güçlü olduğu düşünülebilir. Böylelikle özdeğeri 1'in üzerinde ve açıklanan varyans değeri % 5'in üstünde alt faktörler elde edilmiştir (Seçer, 2015; Büyüköztürk, 2012). AKSÖ'nün iki faktörlü yapısını gösteren yamaç birikinti grafiği (Scree plot) Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1

Algılanan Kolektif Süreklilik Ölçeğinin Faktör Yapısına İlişkin Yamaç Birikinti Grafiği

Şekil 1'e göre yamaç birikinti grafiği (Scree Plot) üçüncü faktörden sonra yatay bir seyir gerçekleşmiştir. Bu durum ölçeğin iki faktörlü bir yapıya sahip olduğunu desteklemektedir. Ölçekte elde edilen maddelerin faktör yükleri aşağıdaki Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2

AKSÖ Madde Faktör Yükleri

Madde	n	Faktör Yüğü	Ort.	Ss
1	249	.78	6,03	1,15
2	249	.76	6,08	1,08
3	249	.80	5,35	1,34
4	249	.75	5,81	1,24
5	249	.77	4,93	1,52
6	249	.82	5,92	1,31
7	249	.80	5,59	1,50
8	249	.80	5,83	1,23
9	249	.82	5,39	1,38
10	249	.79	5,11	1,49

Tablo 2'ye göre ölçekte en düşük faktör yükü .75, en yüksek faktör yükü ise .82'dir. Elde edilen değerler ölçek maddelerinin faktör yüklerinin güçlü olduğunu göstermektedir. Nihai olarak açımlayıcı faktör analizinden elde edilen veriler, Algılanan Kolektif Süreklilik Ölçeğinin iki boyutlu yapısının Türkçe versiyonunda sağlandığını göstermektedir. Ayrıca orijinal ölçekte kültürel süreklilik boyutunda yer alan 1. madde "Türk halkı geleneklerini farklı nesiller boyunca aktarmıştır." Türk kültüründe algılanan tarihsel süreklilik boyutunda yer almıştır. Açımlayıcı faktör analizi çalışmasında iç tutarlık katsayısı Cronbach alpha değeri ölçeğin tümü için .91, algılanan tarihsel süreklilik boyutu için .90, algılanan kültürel süreklilik boyutu için .90 olarak bulunmuştur (n=249). Bu sonuçlar, ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir (Bkz. Seçer, 2015). Ayrıca ölçekteki maddelerin eşkökenlilik değerleri, Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3

Algılanan Kolektif Süreklilik Ölçeği Maddelerine İlişkin Eşkökenlilik Değerleri

Madde	Eşkökenlilik değerleri
1	.74
2	.76
3	.69
4	.67
5	.74
6	.69
7	.65
8	.72
9	.80
10	.79

Tablo 3'te ölçek maddelerinin eşkökenlilik değerlerinin .65-.80 arasında değiştiği görülmektedir. Söz konusu değerlere göre her bir maddenin eş kökenlilik değeri iyi (>.10) düzeydedir (Seçer, 2015).

Doğrulatory Faktör Analizi

AKSÖ'nün on maddeden oluşan iki faktörlü modelini doğrulamak için ayrı bir örnekleme (n=295) doğrulatory faktör analizi yapılmıştır. İlk olarak tek değişkenli normallik için çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri, çok değişkenli normallik için kritik oran değeri

(critical ratio, CR) incelenmiştir. Ölçek maddelerinin çarpıklık değerleri -1,074 ile -,130 arasında basıklık değerleri -,569 ile ,817 arasında değişmektedir. Bu değerler tek değişkenli normallik varsayımının sağlandığını göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013; Seçer, 2015). Diğer taraftan verilere ilişkin kritik oran değerine göre (c.r.=8,419) çok değişkenli normalliğin problemlili olmadığı söylenebilir (Kline, 2015; Karagöz, 2019). Gerekli varsayımlar sınıandıktan sonra yapılan doğrulayıcı faktör analizine göre orijinal ölçekteki iki faktörlü ölçme modelinin uyum indeksi değerleri RMSEA (.93) değeri dışında iyi uyum değerlerine sahiptir. Daha sonra modifikasyon indekslerine göre algılanan tarihsel süreklilik boyutundaki 1. ve 2. maddenin hata varyansları arasında modifikasyon (ilişkilendirme) yapılmıştır. Yapılan modifikasyon sonrası RMSEA değerinin iyi uyum değerine sahip olduğu saptanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen uyum indeksi değerleri Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4

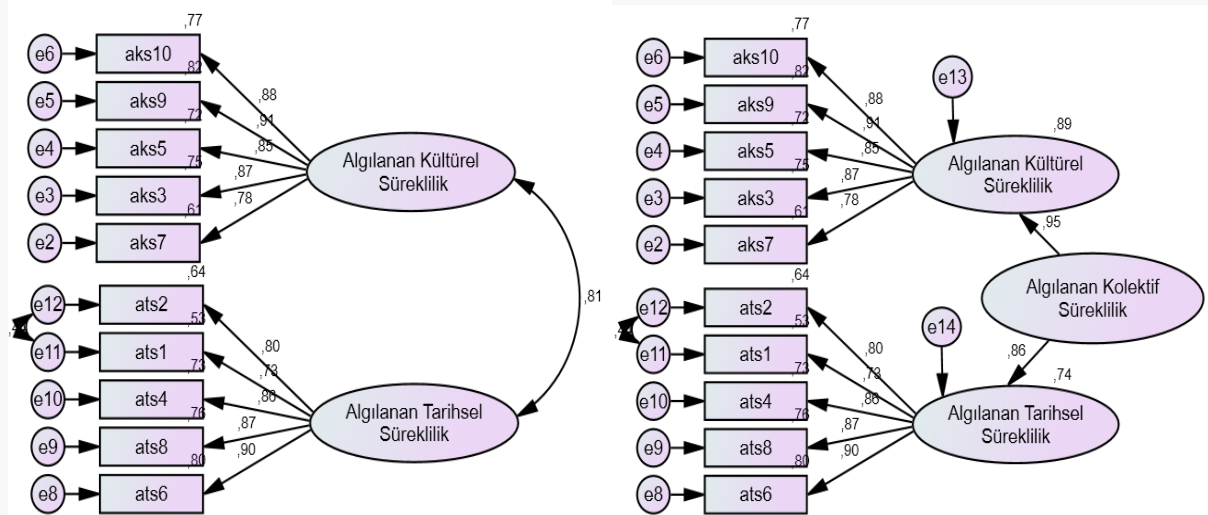
Ölçeğin (AKSÖ) Uyum İyiliği Değerleri

	χ^2/sd	CFI	NFI	NNFI	GFI	AGFI	RMSEA
İlk Model	3,54	.97	.95	.96	.93	.88	.09
Düzeltilmiş Model	2,09	.99	.97	.98	.96	.93	.06
İkinci Düzey DFA	2,09	.99	.97	.98	.96	.93	.06

Tablo 4’te AKSÖ’nün düzeltilmiş birinci ve ikinci düzey doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen uyum iyiliği değerleri ($\chi^2/df=2.09$; $CFI=.99$; $NFI=.97$; $NNFI=.98$; $GFI=.96$; $AGFI=.93$; $RMSEA=.06$) ölçek maddelerinin ölçeğin test edilen modeliyle uyumlu olduğunu göstermektedir (Karagöz, 2019; Schumacker ve Lomax, 2004; Kline, 2015). Ölçeğin birinci ile ikinci düzey modelleri ve faktörleri arasındaki ilişkiler Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2

AKSÖ Birinci ve İkinci Düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi Path Diyagramı

Şekil 2’de birinci ve ikinci düzey DFA sonuçları görülmektedir. Şekil incelendiğinde her bir kavramsal değişkenin altında bulunan soruların standart faktör yüklerinin .73-.94 arasında değiştiği görülmektedir. Her iki modelin uyum iyiliği değerleri kabul edilebilir olduğundan AKSÖ’ye ait birinci ve ikinci düzey modeller tercih edilebilir. Ayrıca doğrulayıcı faktör analizi çalışmasında iç tutarlık katsayısı Cronbach alpha değeri ölçeğin tümü için .95, algılanan tarihsel

süreklilik boyutu için .92, algılanan kültürel süreklilik boyutu için .93 olarak bulunmuştur (n=295). Bu sonuçlara göre AKSÖ yüksek düzeyde bir güvenilirliğe sahiptir (Seçer, 2015).

Sonuç

Araştırmada Sani vd.(2007) tarafından geliştirilen algılanan kolektif süreklilik ölçeğinin Türkçe formunda iki faktörlü model (kültürel ve tarihsel süreklilik) doğrulanmıştır. Bu sonuç orijinal ölçekteki modelin Türk kültürü açısından doğrulandığını göstermektedir. Ayrıca ölçeğin ikinci düzey faktör yapısı da iyi uyum değerlerine sahiptir. Mevcut araştırmada algılanan kolektif süreklilik (kültürel ve tarihsel) kavramları açıklanmıştır. Söz konusu kavramlar açıklandıktan sonra ölçek (AKSÖ) Türkçeye uyarlanmış ve ölçeğin psikometrik özellikleri analiz edilmiştir. İlk olarak AKSÖ'nün Türkçe çevirisi yapılmış, daha sonra toplanan veriler aracılığıyla anılan ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, ölçeği geliştiren Sani vd.'nin (2007) elde ettiği iki farklı boyuttan oluşan model ile uyum göstermiştir. Buna göre ölçek (AKSÖ) algılanan kültürel süreklilik ve algılanan tarihsel süreklilik olmak üzere iki boyuttan oluşmaktadır. Benzer şekilde Chesterman vd.(2021) AKSÖ'nün Fransızca adaptasyonunda iki boyutlu bir modele ulaşmıştır. Mevcut araştırmada ölçeğin (AKSÖ) Türkçe formu için yüksek düzeyde güvenilirlik elde edilmiştir. Nihayetinde mevcut araştırma, ölçeğin Türkçe formunun bireylerin kültürel ve tarihsel süreklilik algılarını ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymuştur.

Türk kültüründe geçerli ve güvenilirliği kanıtlanan AKSÖ, farklı disiplinlerde yapılacak pek çok yeni araştırmaya kapı aralayacak niteliktedir. Çünkü algılanan kolektif süreklilik, tarihyazımı, ders kitabı araştırmaları, kimlik araştırmaları ve sosyal psikoloji gibi pek çok alanda güncelliğini koruyan bir konudur. Özellikle tarihsel süreklilik Osmanlı Devletinin son yüzyılından günümüze değin tartışılan bir konudur. Örneğin Fuad Köprülü ve Ziya Gökalp çalışmalarının merkezini kültürel ve tarihsel süreklilik üzerine inşa etmişlerdir (Cihan, 2014). Öyle ki bu konu hiç güncelliğini yitirmemiştir (Üçyiğit, 1977; Danişmend, 1983; İnalçık, 2013; İnalçık, 2014). Ayrıca algılanan tarihsel ve kültürel süreklilik ile millî kimlik, sosyal özcülük ve kimlik kaynaşması arasında ilişkiler ortaya konmuştur (Siromahov vd., 2020). Tarihsel süreklilik ile göçe karşı tutumlar (Jetten ve Wohl, 2012; Maoulida vd., 2021) kimlik koruma davranışları (Jetten ve Hutchison, 2011) ve kimlik tehdidi algıları (Roth vd., 2017) arasındaki ilişkiler çalışılmıştır. Eğitim araştırmalarında ise tarihsel süreklilik ders kitabı araştırmalarında çalışılan bir konudur (Šulíková, 2016). Dolayısıyla ölçeğin (AKSÖ)Türkiye'de zikredilen disiplinlerde yapılacak yeni çalışmalar için fırsatlar oluşturacağı düşünülmektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Yazar çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Kaynakça

- Akeret, R. U. ve Klein, D. M. (1991). *Family tales, family wisdom: How to gather the stories of a lifetime and share them with your family*. William Morrow & Company.
- Aksu, G., Eser, M. T. ve Güzeller, C. O. (2017). *Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile yapısal eşitlik modeli uygulamaları*. Ankara: Detay.

- Assmann, J. (2001). *Kültürel bellek. Eski yüksek kültürlerde yazı, hatırlama ve politik kimlik*. (A. Tekin, Çev.). İstanbul: Ayrıntı.
- Bilgin, N. (2007). *Kimlik inşası*. Ankara: Aşına.
- Breisach, E. (2012). *Tarihyazımı*. (H. Kocaoluk, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi.
- Büyükoztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Calhoun, C. (2007). *Milliyetçilik*. (B. Sütçüoğlu, Çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Chesterman, A., Rateau, P., Castro, P., Parant, A., Eonnet, M., Steenkeste, A., & Causse, E. (2021). An exploration of the perceived collective continuity scale in reference to national and regional groups: An issue of history versus culture. *TPM: Testing, Psychometrics, Methodology in Applied Psychology*, 28(2). 10.4473/TPM28.2.2
- Cihan, C. (2014). Fuad Köprülü ve Türk tarihinde kökenler; süreklilik, dış tesir ve hususi tekâmül. *Electronic Turkish Studies*, 9(7), 233-259.
- Danişmend, İ.H. (1983). *Türklük meseleleri*. İstanbul: İstanbul.
- Frangoudaki, A. (1998). Tarih ders kitaplarında ulusal “ben” ve ulusal “öteki”. A. Berktaş, H. C. Tuncer (Edt.), *Tarih Eğitimi ve Tarihte Öteki* (s. 96-105). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt.
- Güvenç, B. (1998). Tarih perspektifte kimlik sorunu özdeşimlerini belirleyen bazı etkenler. A. Berktaş, H. C. Tuncer (Edt.), *Tarih Eğitimi ve Tarihte Öteki* (s. 23-29). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt.
- Güvenç, B. (2010). *Türk kimliği-kültür tarihinin kaynakları*. İstanbul: Boyut.
- İnalçık, H. (2013). Türkiye’de modern tarihçiliğin kurucuları. V. Engin, A. Şimşek (Ed.). *Türkiye’de Tarih Yazımı* (s.179-196). İstanbul: Yeditepe.
- İnalçık, H. (2014). *Türklük Müslümanlık ve Osmanlı mirası*. İstanbul: Kırmızı.
- Jetten, J. ve Hutchison, P. (2011). When groups have a lot to lose: Historical continuity enhances resistance to a merger. *European Journal of Social Psychology*, 41(3), 335-343.
- Jetten, J. ve Wohl, M. J. (2012). The past as a determinant of the present: Historical continuity, collective angst, and opposition to immigration. *European Journal of Social Psychology*, 42(4), 442-450.
- Ju, I., Kim, J., Chang, M. J. ve Bluck, S. (2016). Nostalgic marketing, perceived self-continuity, and consumer decisions. *Management Decision*. 54(8), 2063-2083.10.1108/MD-11-2015-0501
- Karagöz, Y. (2019). *SPSS AMOS meta uygulamalı istatistiksel analizler*. Ankara: Nobel
- Karpat, K. (2009). *Osmanlı’dan günümüze kimlik ve ideoloji* (G. Ayas, Çev.). İstanbul: Timaş.
- Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: Guilford.
- Maoulida, H., Tavani, J. L. ve Urdapilleta, I. (2021). When past group events and identities define the present: Effect of perceived collective continuity on defensive behaviors of the French in-group. *Journal of Pacific Rim Psychology*, 15, 1-14. 10.1177/18344909211005474
- Morley, D. ve Robins, K. (1997). *Kimlik mekânları*. (E. Zeybekoğlu, Çev.). İstanbul: Ayrıntı.

- Obradović, S. (2018). *Continuity in times of change: the role of power, history and national identity in the process of supranational integration*. (Unpublished Doctoral dissertation). The London School of Economics and Political Science (LSE)).
- Öz, M. (2008). Tarih perspektifinden Türk kimliği üzerine bazı düşünceler. *Türkiyat Araştırmaları*, 5(8), 219-226.
- Roth, J., Huber, M., Juenger, A. ve Liu, J. H. (2017). It's about valence: Historical continuity or historical discontinuity as a threat to social identity. *Journal of Social and Political Psychology*, 5(2), 320-341.
- Safran, M. ve Ata, B. (1996). Barışçı tarih öğretimi üzerine çalışmalar; Türkiye'de tarih ders kitaplarında Yunanlılara ilişkin kullanılan dil ve Yunanlılara ilişkin öğrenci görüşleri. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 11-26
- Sani, F., Bowe, M., Herrera, M., Manna, C., Cossa, T., Miao, X. ve Zhou, Y. (2007). Perceived collective continuity: Seeing groups as entities that move through time. *European Journal of Social Psychology*, 37(6), 1118-1134.
- Schmitt, N. ve Stuits, D. M. (1985). Factors defined by negatively keyed items: The result of careless respondents? *Applied Psychological Measurement*, 9(4), 367-373. <https://doi.org/10.1177/014662168500900405>
- Schumacker, R.E. ve Lomax, R. G. (2004). *A beginner's guide to structural equation modelling*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Seçer, İ. (2015). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci*. Ankara: Anı.
- Siromahov, M., Buhrmester, M. ve McKay, R. (2020). Beliefs in national continuity are related to essentialist thinking and to perceptions of the nation as a family. *Nations and Nationalism*, 26(4), 845-863. 10.1111/nana.12640
- Smeekes, A. ve Verkuyten, M. (2015). The presence of the past: Identity continuity and group dynamics. *European Review of Social Psychology*, 26(1), 162-202. <http://dx.doi.org/10.1080/10463283.2015.1112653>
- Smeekes, A., McKeown, S. ve Psaltis, C. (2017). Endorsing narratives under threat: Maintaining perceived collective continuity through the protective power of ingroup narratives in Northern Ireland and Cyprus. *Journal of Social and Political Psychology*, 5(2), 282-300. 10.5964/jspp.v5i2.682
- Smith, A. D. (2002). *Ulusların etnik kökeni* (S. Bayramoğlu ve H. Kendir, Çev.). Ankara: Dost.
- Smith, A.D. (2014). *Millî kimlik* (B. S. Şener, Çev.). İstanbul: İletişim.
- Šulíková, J. (2016). Unintended revelations in history textbooks: The precarious authenticity and historical continuity of the Slovak nation. *Journal of Social Science Education*, 15(3), 26-39.
- Şıvgın, H. (2009). Ulusal tarih eğitiminin kimlik gelişimindeki önemi. *Akademik Bakış*, 2(4), 35-52.
- Şimşek, A. (2017). Türkiye'de millî tarihin inşası. A. Şimşek ve A. Satan (Edt.), *Millî Tarihin İnşası* (s.9-23): İstanbul: YazıGen.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. United States: Pearson Education

- Turan, Ş. (1997). Milliyetçilik anlayışında tarih yazıcılığının önemi. I. *Ulusal Tarih Kongresi-Tarih ve Milliyetçilik Bildiriler* (s.143-149). Mersin: Mersin Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi.
- Türkdoğan, O. (2005). *Türk ulus-devlet kimliği*. İstanbul: IQ Kültür Sanat.
- Üçyiğit, E. (1977). Okullarımızda tarih öğretimi. *Felsefe Kurumu Seminerleri* (s.269-275). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Ülken, H. Z. (2008). *Millet ve tarih şuuru*. Türkiye İş Bankası.

EK

Aşağıdaki ifadelere katılım düzeyinizi 1 ile 7 arasında puanlayınız.	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Ne katılıyorum ne de katılmıyorum	Biraz katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Türk halkı geleneklerini farklı nesiller boyunca aktarmıştır.	1	2	3	4	5	6	7
2. Türk tarihi geçmişten günümüze birbirine bağlı olaylar dizisidir.	1	2	3	4	5	6	7
3. Türk halkının ortak değerleri, inançları ve tutumları zaman geçse de korunmuştur.	1	2	3	4	5	6	7
4. Geçmişten günümüze Türk tarihinin tüm önemli dönemleri birbiri ile bağlantılıdır.	1	2	3	4	5	6	7
5. Türkler tarih boyunca eğilimlerini ve düşünce tarzlarını korumuşlardır.	1	2	3	4	5	6	7
6. Türk tarihinin dünü, bugünü ve geleceği arasında bağlantı vardır.	1	2	3	4	5	6	7
7. Türkler daima kendine özgü gelenek ve inançlarıyla tanınacaklardır.	1	2	3	4	5	6	7
8. Türk tarihindeki farklı olaylar arasında nedensel bağlantılar vardır.	1	2	3	4	5	6	7
9. Türkler tarih boyunca gelenek ve göreneklerini korumuştur.	1	2	3	4	5	6	7
10. Türk halkı değerlerini zamana karşı korumuştur.	1	2	3	4	5	6	7

Boyutlar:*Algılanan Tarihsel Süreklilik*

1., 2., 4., 6., ve 8.

Algılanan Kültürel Süreklilik

3., 5., 7., 9., ve 10.